

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale Republicii Moldova,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Zamșa Victor împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova și menținută hotărârea din 16 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

(Dosarul nr. 3ra-321/23
NR. PIGD 2-21102230-01-3ra-27032023)

Recursul depus până la 01 septembrie 2023. Temeiurile inadmisibilității recursului. Dezacordul recurenteii cu decizia instanței de apel nu constituie temei de casarea a acesteia.

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: (jud. G. Ciobanu)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud. Gh. Mîra, Gr. Dașchevici, A. Bostan)

23 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând, în lipsa părților, admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale Republicii Moldova,
Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:
Stela Procopciuc, *Președinte*
Diana Stănilă,
Ion Munteanu *Judecători*
constată următoarele:

ÎN FAPT:

1. La 08 iulie 2021, Zamșa Victor a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir, terț Inspectoratul General al Poliției al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 27 aprilie 2021, s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir cu cerere, solicitând stabilirea pensiei militarilor pentru vechimea în serviciu în conformitate cu prevederile Legii nr.1544 din 23 iunie 1993 privind asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, deoarece la *05 aprilie 2021* s-a eliberat din cadrul organelor afacerilor interne, având un stagiul de muncă în condiții avantajoase de 25 ani 07 luni și 12 zile, fapt ce se confirmă prin certificatul cu nr.34/26-7000 din 21 mai 2021 eliberat de Inspectoratul de Poliție Cahul a IGP al MAI. La cerere a anexat toate actele necesare care confirmă perioada sa de activitate și vechimea de muncă de peste 25 de ani.

3. La 14 mai 2021, CTAS Cantemir a emis decizia de refuz în stabilirea pensiei nr.39/2021/1173, drept motiv fiind invocat faptul că deține un stagiul de muncă de 15 ani 5 luni și 2 zile, care este insuficient pentru stabilirea pensiei potrivit art.13 lit.a) din Legea nr.1544/1993. Totodată, i s-a comunicat că nu s-a luat în considerare perioada de activitate care se calculează cu avantaje în baza ordinului MAI nr.96 din 20 martie 2018, deoarece aceasta contravine Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994.

4. Nefiind de acord cu decizia de refuz în stabilirea pensiei nr.39/2021/1173 din 14 mai 2021 a CTAS Cantemir, Zamșa Victor a contestat-o cu cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, solicitând anularea actului administrativ, cu includerea și calcularea în stagiul de muncă în condiții avantajoase de 25 ani 07 luni și 12 zile, și stabilirea pensiei militarilor pentru vechimea în serviciu în conformitate cu prevederile Legii nr.1544/1993.

5. La sfârșitul lunii mai 2021, a recepționat răspunsul CNAS nr.Z-1086/21 din 24 iunie 2021, prin care a fost respinsă cererea prealabilă din motiv că perioada de activitate nu poate fi raportată la prevederile pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994.

6. Recurentul consideră decizia de refuz nr.39/2021/1173 din 14 mai 2021 a CTAS Cantemir și decizia (răspunsul) CNAS nr.Z-1086/21 din 24 iunie 2021 de respingere a cererii prealabile în includerea și calcularea în stagiul de muncă perioada de activitate în condiții avantajoase de 25 ani 07 luni și 12 zile și stabilită pensia militarilor pentru vechimea în serviciu în conformitate cu prevederile Legii nr.1544/1993 privind asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, ca fiind ilegale și neîntemeiate, pasibile de a fi anulate, deoarece CTAS Cantemir și CNAS în mod eronat i-au calculat vechimea în serviciu, fără să i se calculeze stagiul de muncă cu avantaje de care a beneficiat pe perioada de activitate. Stagiul de muncă în condiții avantajoase de 25 ani 07 luni și 12 zile se confirmă și prin actele depuse la CTAS Cantemir și CNAS.

7. Potrivit pct.1 din Ordinul nr.96 din 20 martie 2018 a Ministerului Afacerilor Interne „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, s-au acordat înlesniri, și anume: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special și militarilor din cadrul Ministerului Afacerilor Interne), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544/1993.

8. În preambulul Ordinului nr.96 din 20 martie 2018 a Ministerului Afacerilor Interne s-a indicat că acesta a fost emis întru respectarea prevederilor pct.7 lit.g) și pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, având la bază și Avizul consultativ al Curții Supreme de Justiție din 29 septembrie 2014.

9. Potrivit pct.7 lit.g) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare”, la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor

afacerilor interne și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare: g) timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condițiile avantajoase respective, inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

10. Iar, din prevederile pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994 reiese că, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

11. Prin urmare, Ordinul nr.96 din 20 martie 2018 a Ministerului Afacerilor Interne „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne” nu contravine Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 februarie 1994, dimpotrivă vine să completeze și să explice pe plan intern aplicarea Hotărârii de Guvern și recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari din cadrul MAI.

12. Potrivit art.12 alin.(33) din Legea nr.416 din 18.12.90 cu privire la poliție (care guvernează perioada vizată), Poliția este obligată: să escorteze și să țină sub pază persoanele reținute și deținute.

13. Articolul 21 alin.(1) lit.k) din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320 din 27 decembrie 2012, în domeniul de menținere, asigurare și restabilire a ordinii și securității publice, al protecției drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și comunității, Poliția are următoarele atribuții: k) asigură deținerea persoanelor reținute în izolatoarele de detenție provizorie, precum și escortarea acestora.

14. Reieșind din prevederile art.18 lit.c) din Legea nr.1544 din 23.06.1993 asigurării cu pensii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul: c) timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condițiile avantajoase respective inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

15. Mai mult ca atât, Plenul Curții Supreme de Justiție în Avizul consultativ cu privire la modul de aplicare a pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului

nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și a sistemului penitenciar, a menționat la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și a sistemului penitenciar se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

16. Conform art.33 alin.(2) din Legea nr.1036 din 17 decembrie 1996 „Cu privire la sistemul penitenciar” (în vigoare până la 21.03.2008), vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: o zi de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și în instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de serviciu.

17. Astfel, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor de la pct.8 al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994.

18. Din esența normelor de drept enunțate rezultă că pentru calcularea vechimii în munca cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct.8 a Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

19. În acest sens, Plenul Curții Supreme de Justiție a notat că pentru calcularea vechimii în munca cu înlesnirile solicitate este necesară întrunirea condițiilor expuse în conținutul normei respective. Or, determinarea acestor condiții, examinând coraportul dintre aspectele cazului și norma imputată, este posibilă.

20. Reclamantul consideră că prevederile pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, este aplicabilă speței deduse judecătii, iar modul de redare a prevederilor acestei norme de către legiuitor, nu viciază aplicabilitatea ei de către instanță de judecată.

21. Pe lângă aceasta, instanțele de judecată, aplicând dispozițiile pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și

Corupției și a sistemului penitenciar, vor calcula persoanelor vechimea în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioada efectuării serviciului de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie). Astfel, este cert faptul că colaboratorii care efectuează serviciului de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o 2 lună de serviciu în ordinea prevăzută de pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și a sistemului penitenciar. Acest Regulament este unicul act care reglementează raporturile respective.

22. În viziunea reclamantului activitatea sa în cadrul izolatorului de detenție provizorie în cadrul subdiviziunilor MAI, urmează a fi calculată și apreciată conform pct.8 lit.d) din HG nr.78 din 21.02.1994, iar deciziile CTAS Cantemir și CNAS de refuz în calcularea perioadei de referință cu înlesniri, este absolut ilegală.

23. Prin înscrisurile efectuate în carnetul său de muncă și potrivit certificatului nr.34/26-7000 din 21.05.2021 eliberat de IP Cahul a IGP al MAI, se stabilesc cu certitudine perioadele sale de activitate în cadrul organelor afacerilor interne care constituie un stagiu total la condiții avantajoase de 25 ani 07 luni și 12 zile.

24. Prin ordinul nr.141ef din 31 martie 2021 a IGP al MAI, au încetat relațiile sale de muncă cu angajatorul IGP al MAI în temeiul art.38 alin.(1) lit.c) din Legea nr.288/2016 cu privire la funcționarul public cu statut special din cadrul MAI și anume, după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie. Potrivit art.68 din Legea nr.288/2016, funcționarul public cu statut special beneficiază de pensie în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993. Iar, art.13 alin.(1) lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993, statuează că, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care la 1 iulie 2011 au o vechime în serviciu de cel puțin 20 de ani și 6 luni. În fiecare an ulterior, vechimea în serviciu se majorează, până la atingerea vechimii în serviciu de 25 de ani.

25. În opinia reclamantului Zamșa Victor refuzul CTAS Cantemir și CNAS de a nu-i include în stagiul de cotizare perioada sa de activitate cu

avantaje în cadrul OAI din motiv că acestea ar veni în contradicție cu prevederile pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994, este neîntemeiat și ilegal.

26. Cu atât mai mult, articolul 49 alin.(3) din Legea nr.1544/1993 cert statuează că organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

27. Prin urmare, instituțiile de forță (la caz, IGP al MAI) sunt organele abilitate pentru eliberarea calculului vechimii în serviciu și a soldei bănești pentru fiecare beneficiar, fapt recunoscut și de CNAS în răspunsul din 24 iunie 2021.

28. Din cele reținute, reclamantul deduce că CTAS Cantemir și CNAS nu erau în drept să-i refuze la stabilirea și achitarea pensiei pentru vechimea în serviciu, odată ce a prezentat toate actele necesare în acest sens.

29. În contextul enunțat, Zamșa Victor solicită admiterea acțiunii, recunoașterea ilegală și anularea deciziei CTAS Cantemir cu nr.39/2021/11730 din 14.05.2021 și a răspunsului CNAS nr.Z-1086/21 din 24.06.2021 prin care i s-a refuzat de ai stabili pensia militarilor pentru vechimea în serviciu în cadrul organelor afacerilor interne, cu obligarea CTAS Cantemir și CNAS să-i stabilească pensia militarilor pentru vechimea în serviciu în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993, reieșind din calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei, începând de la 05.04.2021 potrivit certificatului nr.34/26-7000 din 21 mai 2021, eliberat de Inspectoratul de Poliție Cahul al IGP a MAI, precum și compensarea cheltuielilor de judecată, pe care le va suporta pe parcursul procesului.

30. La 28 iulie 2021, Zamșa Victor a depus cerere de concretizare a acțiunii, invocând suplimentar că potrivit art.51 alin.(1) și (2) din Legea nr.156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit. Modul de confirmare a stagiului de cotizare menționat la alin.(1) se stabilește de către Guvern.

31. Afară de aceasta, pct.68 și 69 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.165 din 21 martie 2017, stagiul de cotizare se confirmă în baza documentelor eliberate de la locul de muncă, serviciu, studii sau alte activități care se includ în stagiul de cotizare ori a documentelor eliberate de organizațiile ierarhic superioare, precum și de instituțiile de arhivă. Potrivit pct.70 din același Regulament, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct.69 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscriri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adevărurile, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se

reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă.

32. Certificatul nr.34/26-7000 din 21 mai 2021 eliberat de IP Cahul a IGP al MAI descifrează stagiul său de muncă și acumularea vechimii în serviciu ce depășește 25 de ani.

33. În preambulul Ordinului MAI nr.96 din 20.03.2018 clar s-a menționat că acesta a fost emis întru respectarea prevederilor pct.7 lit.g) și pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, având la bază și Avizul consultativ al CSJ din 29 septembrie 2014.

34. Respectivul ordin nu contravine sub nicio formă cu HG nr.78/1994, ci doar vine să completeze și să explice pe plan intern aplicarea HG și recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari din cadrul MAI.

35. Reclamantul consideră refuzul CTAS Cantemir și CNAS de a nu-i include în stagiul de cotizare perioada sa de activitate cu avantaje în cadrul OAI precum că ar veni în contradicție cu prevederile pct.8 din HG nr.78/1994, ca neîntemeiat. CTAS Cantemir și CNAS fără a invoca care înscrisuri nu sunt autentice din cele prezentate de către dânsul nu trebuiau să-i respingă cererea la stabilirea și achitarea pensiei pentru vechimea în serviciu.

36. Din cele menționate, Zamșa Victor a solicitat anularea deciziei CTAS Cantemir nr.39/2021/11730 din 14 mai 2021 și răspunsul CNAS nr.Z-1086/21 din 24 iunie 2021 privind respingerea cererii lui Zamșa Victor la stabilirea pensiei militarilor pentru vechimea în serviciu în cadrul organelor afacerilor interne; obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil, prin care să-i fie stabilită pensia militarilor pentru vechimea în serviciu stabilit conform certificatului nr.34/26-7000 din 21.05.2021 eliberat de IP Cahul al IGP al MAI ce constituie 25 ani 7 luni și 12 zile, compensarea cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE:

37. Prin hotărârea din 16 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a admis parțial acțiunea depusă de Zamșa Victor. S-a anulat decizia CTAS Cantemir nr.39/2021/11730 din 12 mai 2021 și decizia CNAS nr. Z-1086/21 din 24 iunie 2021 adoptată în procedură prealabilă. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită un act administrativ individual, prin care să i se stabilească lui Zamșa Victor pensia conform vechimii în muncă stabilită prin certificatul nr.34/26-7000 din 21 mai 2021 eliberat de Inspectoratul de Poliție Cahul al IGP, cu aplicarea indexării corespunzătoare, începând cu data apariției dreptului la pensie. S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări

Sociale în beneficiul lui Zamșa Victor suma de 2500 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, pretenția a fost respinsă ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL:

38. La 18 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel (nemotivat), iar la 01 aprilie 2022, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii din 16 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea depusă de Zamșa Victor să fie respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL:

39. Prin decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 16 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

40. Prima instanță și instanța de apel au motivat soluțiile constatând că potrivit extrasului din ordinul nr.141ef din 31.03.2021 emis de Inspectoratul General al Poliției s-a încetat raportul de serviciu al funcționarului public cu statut special în temeiul art.38 alin.(1) lit.c) Legii nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (după acumularea vechimii în muncă ce permite dreptul la pensie, cu excepțiile stabilite de prezenta lege): 502102 al inspectorului Zamșa Victor (r-050145), ofițer al Dispeceratului zonal sud Cahul al Inspectoratului de Poliție Cahul al IGP al MAI, cu achitarea compensației bănești pentru concediile de odihnă anuale neutilizate și a indemnizației unice în conformitate cu art.49 alin.(2) din Legea nr.288/2016, de la 05.04.2021 (851230). Temei: cererea inspectorului Zamșa Victor din 22.03.2021 (f.d. 18).

41. Instanțele de judecată ierarhic inferioare au remarcat că perioadele de activitate ale intimatului în cadrul subdiviziunilor afacerilor interne au fost confirmate de către angajatorul Inspectoratul de Poliție Cahul din cadrul Inspectoratului General al Poliției al MAI prin certificatul nr.34/26-7000 din 21.05.2021, potrivit căruia Zamșa Victor a îndeplinit serviciul neîntrerupt în cadrul Ministerului Afacerilor Interne în funcții cu statut special/polițienesc/militar în perioadele: 18.09.2006 - 05.04.2021 (angajare prin ordinul DTC nr.63ef 18.09.2006 și încetarea serviciului prin ordinul IGP nr.141ef din 31.03.2021); și vechimea calendaristică în serviciu în cadrul MAI, la data încetării raportului de serviciu 05.04.2021 din funcția de ofițer al Dispeceratului zonal Sud Cahul al Inspectoratului de Poliție Cahul al IGP al MAI, a constituit *15 ani 05 luni 02 zile*. Suplimentar, s-a confirmat că potrivit evidențelor Ministerului Afacerilor Interne, în corespundere cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993 și HG nr.78/1994, de către organul de asigurări sociale (CNAS/CTAS) în calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei în temeiul Legii nr.1544/1994 urmează a fi incluse

următoarele perioade: serviciul militar în Forțele Armate: 03.11.2005-18.09.2006, conform livretului militar LM nr.074141 din 02.06.2008. Vechimea în serviciu care urmează a fi luată în calcul de către organul de asigurări sociale cu înlesniri: 07.09.2007 (ord. DGRU nr. 113 ef. din 07.09.2007) -17.11.2017 (ord. IGP nr. 505 ef. din 17.11.2017) - subofițer superior al Serviciului detenție și escortă al Inspectoratului de Poliție Cantemir (perioada care urmează a fi luată în calcul două luni vechime pentru o lună de serviciu). Temei: Conform ordinului MAI nr. 96 din 20.03.2018.

42. Instanțele de judecată au subliniat că potrivit informațiilor gestionate de către Ministerul Afacerilor Interne, pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art.13 lit.a) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri nr.1544 din 23.06.1993, vechimea în muncă a lui Zamșa Victor, la situația din 05.04.2021 a constituit în total 15 ani 05 luni și 02 zile calendaristice și 25 ani 07 luni și 12 zile calendaristice cu înlesniri.

43. Instanțele de judecată au reținut că în vederea executării de către CNAS a prevederilor Hotărârii din 12.04.2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care CNAS a fost obligată să recalculeze vechimea în muncă și să stabilească pensia începând cu 25.03.2011, la efectuarea calculului vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei conform Legii nr.1544/1993, CNAS urmează să solicite de la beneficiar, suplimentar la prezentul certificat, și livretul militar în original, carnetul de muncă în original. Certificatul a fost elaborat în temeiul dosarului personal de arhivă nr.502102, livretului militar în original, carnetul de muncă în original și este eliberat pentru a fi prezentat la Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d. 19-20).

44. Cu trimitere la prevederile pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, instanțele de judecată au menționat că, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: d) două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

45. Instanțele au notat că pentru calcularea vechimii în muncă cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 și să-și exercite serviciul

nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

46. În contextul enunțat, instanțele de judecată ierarhic inferioare au dedus că penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entități care cad sub incidența reglementărilor de la pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994.

47. Instanțele de judecată au concluzionat că Zamșa Victor întrunește condițiile legale ca să beneficieze de calcularea pensiei urmare a calculării vechimii în muncă cu avantaje pentru perioada de referință, în sensul solicitărilor formulate de către ultimul. Or, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici sunt entități care cad sub incidența reglementărilor de la pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994.

48. Mai mul ca atât, prin ordinul nr.96 din 20.03.2018, Ministerul Afacerilor Interne a ordonat acordarea înlesnirilor două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special și militarilor din cadrul MAI), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993. Eliberarea confirmărilor privind înlesnirile prevăzute la pct.1 al prezentului ordin la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei pentru funcționarii publici cu statut special și militarii care și-au îndeplinit serviciul în cadrul Serviciilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), se va realiza la cererea acestora, de către autoritățile și instituțiile din subordine prin intermediul subdiviziunilor de resurse umane, conform competenței, care va fi determinată după ultimul loc de muncă al solicitantului. În cazul lichidării subdiviziunilor în care solicitanții au activat anterior, confirmările vor fi eliberate de către subdiviziunile, autoritățile administrative au instituțiile din subordinea MAI, sau au devenit succesorul de drepturi și obligații sau au preluat competențele subdiviziunilor de poliție reorganizate sau lichidate.

49. În contextul enunțat, instanțele de judecată au accentuat că aplicabilitatea Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994 și ordinului MAI nr.96 din 20.03.2018, este deja determinată de angajator, care doar urma să fie reținută de către autoritatea publică apelantă și, respectiv, efectuate acțiunile

corespunzătoare de calculare a vechimii în muncă și prin urmare, a mărimii pensiei în privința reclamantului Zamșa Victor.

50. Subsecvent, instanțele de judecată menționat că ordinul MAI nr.96 din 20.03.2018 „Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne”, este un act administrativ normativ valabil, care produce efectele juridice de rigoare și urmează a fi aplicat corespunder.

51. Cu trimitere la prevederile art.48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993, instanțele de judecată au reținut că pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

52. Totodată, cu trimitere la dispozițiile pct.6 din Hotărârea Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, prima instanță și instanța de apel au reiterat că, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, ale funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

53. Instanțele de judecată au apreciat ca neîntemeiate alegațiile autorității pârâte precum că perioada de activitate pretinsă de a fi calculată de Zamșa Victor, cu avantaje, nu poate fi raportată la prevederile pct.8 din Hotărârea Guvernului nr.78/1994. Or, potrivit actelor prezentate cert se atestă că Zamșa Victor a făcut parte din categoria de colaboratori care efectuează serviciul de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), considerent din care, reclamantul/intimat este îndreptățit la calcularea vechimii în muncă cu avantaje (înlesniri).

54. Pe cale de consecință, prima instanță și instanța de apel au considerat întemeiată acțiunea depusă de Zamșa Victor și au anulat decizia nr.39/2021/11730 din 12.05.2021 a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Cantemir și decizia nr.Z-1086/21 din 24.06.2021 a Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la cererea prealabilă, adoptate în privința lui Zamșa Victor, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ prin

care să fie stabilită pensia lui Zamșa Victor conform vechimii în muncă constatată prin certificatul nr.34/26-7000 din 21 mai 2021 eliberat de Inspectoratul de Poliție Cahul al IGP, cu aplicarea indexării corespunzătoare, începând cu data apariției dreptului la pensie.

55. Referitor la cheltuielile de asistență juridică suportate de reclamant, instanțele de judecată au reținut că potrivit materialelor dosarului, reclamantul Zamșa Victor a fost reprezentat de către avocatul Rusev Serghei, fapt confirmat prin mandatul avocatului nr.1366517 din 03.07.2021, anexat la dosar (f.d.7) și prin actele îndeplinite (întocmite) de către avocat. Astfel, conform ordinului de plată nr.438029 din 03.07.2021, se confirmă că Zamșa Victor a suportat cheltuieli pentru asistență juridică acordată de avocat, în prezenta cauză, în suma de 5000 de lei (f.d.8). Cu toate acestea, instanțele de judecată au apreciat că suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică solicitată de reclamant, ca mărime nu este rezonabilă, ținând cont de complexitatea litigiului. În contextul reținut, instanțele de judecată au considerat parțial întemeiată pretenția reclamantului privind încasarea din contul CNAS în beneficiul său a cheltuielilor pentru asistența juridică în mărime de 2500 de lei, care este ca sumă una reală, necesară și rezonabilă.

56. Cât privește cheltuielile de judecată, suportate de către intimatul Zamșa Victor în instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău a notat că reprezentantul acestuia a prezentat bonul de plată nr.297025 din 14.10.2022, în sumă de 2500 de lei.

57. În acest sens, instanța de apel a concluzionat că, ținând cont de complexitatea litigiului, prestația avocatului, la caz, având loc doar o singură ședință cu participarea avocatului Rusev Serghei, de a încasa din contul CNAS în beneficiul lui Zamșa Victor suma de 1000 de lei cheltuieli de asistență juridică la judecarea cauzei în apel.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS ȘI SOLICITĂRILE RECURENTEI:

58. La 20 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională a depus recurs (motivată), solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie respinsă acțiunea depusă de Zamșa Victor.

59. În susținerea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

60. Recurenta a indicat că potrivit prevederilor art.49 alin.(3) din Legea nr.1544/1993, organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate. Instituțiile de forță fiind organele abilitate pentru

eliberarea calculului vechimii în serviciu și a soldei bănești, pentru fiecare beneficiar de pensie.

61. Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Apărării, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Serviciul de Informații și Securitate, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Protecție și Pază de Stat a prezentat Casei Naționale de Asigurări Sociale listele beneficiarilor de pensii și prestații sociale, în format electronic, în mărimile stabilite până la data de 31.12.2016.

62. În urma examinării dosarului personal a intimatului Zamșa Victor, s-a constatat că acesta la data de 20.04.2021 a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Cantemir cererea nr. 39/2021/606 cu privire la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, prezentând setul de acte necesare. Urmare a examinării actelor pentru stabilirea dreptului solicitat, se atestă că raportul de serviciu a încetat din 05.04.2021 în baza cererii personale a lui Zamșa Victor. Potrivit certificatului eliberat de IP Cahul IGP MAI, vechimea totală în muncă al intimatului constituie 25 ani 07 luni 12 zile.

63. Recurenta a remarcat că, Zamșa Victor a fost încadrat în câmpul muncii la 07.09.2007 în baza ord. nr. 113 ef CPR Cantemir.

64. În calculul pentru stabilirea pensiei a fost inclusă perioada cu avantaje, 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu (2:1): 07.09.2007-17.11.2017, intimatul activând în cadrul serviciului de detenție și escortă IP Cantemir.

65. Recurenta consideră că calcularea cu înlesniri a perioadei de referință, este contrară prevederilor legale. Or, potrivit pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu: în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

66. La caz, excluderea din calculul vechimii în muncă a perioadei incluse neîntemeiat, condiționează diminuarea acestuia.

67. În viziunea recurente CTAS Cantemir a emis corect decizia privind respingerea cererii nr.39/2021/11730 din 12.05.2021 depuse de Zamșa Victor cu privire la stabilirea pensiei, din motivul neîntrunirii vechimii în muncă necesare de 25 de ani, or, reclamantul/ intimat a confirmat o vechime în serviciu de doar 15 ani 05 luni 08 zile, din care motiv CNAS a refuzat în stabilirea pensiei pentru vechime în muncă.

68. Cu trimitere la prevederile art.16 alin.(1) și (2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, recurenta a remarcat că autoritățile

administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contravine prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sânt emise sau aprobate.

69. În opinia CNAS prevederile actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și autorităților publice autonome se aplică numai în partea în care nu depășesc cadrul stabilit de actul normativ de nivel superior pentru executarea căruia a fost emis și nu contravin prevederilor actelor respective.

70. CNAS consideră că ordinul nr.96 din 20 martie 2018 al MAI în conformitate cu prevederile pct.7 lit.g) și pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994 „Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar”, depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis. Or, Hotărârea Guvernului nr.78/1994 nu conține prevederile prevăzute în ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20.03.2018 perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortă și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie).

71. Recurenta a rezumat că prevederile pct.7 lit.g) și pct.8 lit.d) din Hotărârea Guvernului nr.78/1994, expres prevăd circumstanțele în care la calcularea vechimii în muncă se acordă 2 (două luni) vechime în muncă pentru o lună de serviciu și anume, în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

72. Prin urmare, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis și nu provizoriu cum este indicat în ordinul emis de MAI.

73. În contextul celor reținute, recurenta a dedus că activitatea intimatului din perioada enumerată, nu poate fi raportată la prevederile pct.8 a Hotărârii Guvernului nr.78/1994.

74. La 31 martie 2023, Zamșa Victor, reprezentat de avocatul Rusev Serghei, a depus referință, solicitând respingerea recursului, întrucât dezacordul recurenteii cu soluția instanței de apel, nu constituie temei de casare a acesteia. Alegațiile recurenteii expuse în cererea de recurs sunt similare celor invocate în instanța de apel asupra căruia Curtea de Apel Chișinău s-a pronunțat în modul corespunzător.

75. La 11 aprilie 2023, Inspectoratul General al Poliției a depus referință, solicitând declararea ca inadmisibil recursul depus de CNAS. Argumentele recursului nu denotă încălcarea esențială a normelor de drept procedural sau de drept material.

76. Intimatul consideră că instanța de apel just a făcut referire la prevederile pct.8 lit.d) al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21.02.1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare sus indicate la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei, se acordă înlesniri, și anume se calculează două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

77. Cu atât mai mult, ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr.96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne conform căruia se acordă înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special și militarilor din cadrul MAI), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izoloarele de urmărire penală (izoloarele de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544 din 23.06.1993 este unul valabil, care produce efecte juridice de rigoare și urmează a fi aplicat corespunzător.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ:

78. Articolul XI alin.(1) și (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) statuează că: „(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art.VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. (3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

79. Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu

excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

80. Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recursul până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 01 septembrie 2023, și anume la *20 februarie 2023*, prin urmare va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

81. Articolul 244 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 01 septembrie 2023) statuează că:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

82. Articolul 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede că:

(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

83. Articolul 246 alin.(1) și (2) lit.a)-f) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 1 septembrie 2023) reglementează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil în special când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmpuțernicită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI DE RECURS:

84. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei contestate, în ședință publică, la *15 noiembrie 2022*.

85. Actele cauzei atestă că copia dispozitivului deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la *20 ianuarie 2023*, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție anexat la dosar (f.d.178).

86. Astfel, recursul (motivată) declarat în ziua lucrătoare de *20 februarie 2023 (luni)*, a fost depus de Casa Națională de Asigurări Sociale cu respectarea termenului prevăzut la art.245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 01 septembrie 2023).

87. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că din analiza prevederilor legale precitate supra rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului depus până la data de 1 septembrie

2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art.246 alin.(2) din Codul administrativ, dar urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

88. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

89. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevalid al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

90. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

91. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „*motivarea recursului*” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

92. De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

93. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

94. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept

național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărârea din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

95. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 CEDO (Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

96. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

97. În conformitate cu prevederile art.230 și art.246 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Munteanu